

Ung i
**HÄSSLEHOLMS
KOMMUN**

Foto: Maskot / TT Nyhetsbyrå

En informationsguide för

NYANLÄNDA BARN OCH UNGDOMAR
i Hässleholms kommun

INNEHÅLL

Detta är en informationsguide som är framtagen av Hässleholms kommun. Guiden riktar sig främst till nyanlända barn och ungdomar och alla som jobbar med denna målgrupp. I den hittar du information om hur det är att leva och bo i det svenska samhället och i Hässleholms kommun.

Foto: Jörgen Alström

Vara barn i Sverige	3
Skola och utbildning	4
Hälsa och sjukvård	6
Aktiviteter och fritid	9
Jämlikhet, jämställdhet och ickediskriminering	10
Relationer och sexualitet	11
Myndigheter i Sverige	13
Länkar och adresser	14

1. Vara barn i Sverige

– barns rättigheter och skyldigheter

Sverige har skrivit på FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den också kallas. Det innebär att Sverige, precis som alla länder som skrivit på barnkonventionen, måste göra sitt allra bästa för att det som står i barnkonventionen ska bli verklighet. Till exempel måste Sveriges egna lagar och regler stämma överens med rättigheterna i konventionen.

En person räknas som barn i Sverige till den dag personen fyller 18 år. När man fyller 18 blir man myndig och har till exempel rätt att rösta i de politiska valen.

Några rättigheter som barn i Sverige har:

Utbildning

Alla barn i Sverige har rätt till utbildning upp till det år de fyller 18, oavsett vilken rättslig status de har i Sverige.

Sjukvård

Alla barn i Sverige har rätt till gratis sjukvård till och med det år de fyller 18, oavsett vilken rättslig status de har i Sverige.

Förbud mot aga

I Sverige är det förbjudet att slå barn. Inga barn får utsättas för någon form av fysiskt våld eller fysisk bestraffning, inte heller av sina föräldrar.

Förbud mot könsstympning

Det är förbjudet att könsstympa flickor.

Förbud mot giftermål och tvångs gifte

Barn under 18 år får inte gifta sig enligt lag, undantag kan eventuellt ges efter en ansökan. Ingen får heller tvingas att gifta sig mot sin vilja.

Med rättigheter kommer också skyldigheter. Barn och ungdomar måste också följa lagen och ungdomar är straffmyndiga från 15 års ålder. Det betyder att man kan dömas till straff om man har begått ett brott. Om man begår ett brott innan man fyller 15 år, sker ett samarbete mellan polis och sociala myndigheter.

En person räknas som barn i Sverige till den dag personen fyller 18 år

Några exempel på svensk lagstiftning som alla måste följa:

Man får inte slå, hota eller trakassera någon annan. Detta gäller också ungdomar under 18 år. Som trakasserier räknas bland annat om en person blir kränkt eller på annat sätt illa behandlad på grund av det land den kommer från, dess religion, hudfärg, kön eller sexualitet.

Enligt lagen måste också alla barn som har uppehållstillstånd i Sverige gå i skolan till och med högstadiet.

Det är helt förbjudet att använda droger i Sverige. Det är också förbjudet att sälja eller bjuda andra på droger. Dessa brott kan straffas med fängelse. Det är förbjudet att dricka alkohol innan man fyller 18 år, och att köpa alkohol innan man fyller 20 år.

Om du är osäker på om något är lagligt eller olagligt i Sverige, fråga någon vuxen som vet, till exempel personal i skolan.

Det är bra att lära sig så mycket som möjligt om det svenska samhället så att man förstår vad man har för rättigheter och skyldigheter.

2. Skola och utbildning

På Skolverkets hemsida finns information om svenska skolan för nyanlända (länken finns i slutet av guiden). Där kan du hitta mycket information om skola för barn och ungdomar i Sverige.

I Sverige är all utbildning på grundskole- och gymnasienivå gratis för alla barn. Det gäller också skollunchen som serveras en gång om dagen.

I Sverige har alla barn som har uppehållstillstånd skolplikt i grundskolan. Det innebär att eleven har rätt till och måste delta i undervisningen och de aktiviteter som inryms under skoldagen. Vanligen gäller skolplikten från höstterminen det år eleven fyller sju till vårterminens slut det nionde året efter skolstart, ungefär när eleven är sexton år.

Asylsökande barn har rätt till skola men ingen skolplikt. Rätten till utbildning gäller även för gymnasiestudier, men där skiljer sig åldersgränsen för asylsökande ungdomar och ungdomar med uppehållstillstånd. Du kan fråga din lärare eller någon annan vuxen om du undrar vilka rättigheter du har.

Mottagningsenheten för nyanlända i Hässleholm

Alla från utlandet inflyttade familjer med barn i åldrarna 0-18 år samt ensamkommande barn tas i Hässleholms kommun först emot på mottagningsenheten innan de börjar i sin ”riktiga” skola eller förskola. De som arbetar på mottagningsenheten är pedagoger, studiehandledare, en skolsköterska och en administratör.

På mottagningsenheten lämnas information om svensk förskola och skola. Därefter kartläggs elevernas kunskaper och erfarenheter. Eleverna erbjuds hjälp att välja skola och att ansöka till förskola. Elever är på mottagningsenheten under en eller ett par veckor.

Förskola

Ett barn i Sverige kan gå i förskola mellan 1-5 års ålder. Förskolan är inte obligatorisk. Ett barn har rätt

till förskola om föräldrarna har en sysselsättning. Om föräldrarna inte har en sysselsättning har barnet ändå rätt till en allmän förskola 15 timmar i veckan från tre års ålder. Förskolan är inte gratis, och avgiften för förskolan baseras på föräldrarnas inkomst.

Grundskolan

Grundskolan är i nio år. Det är vanligast att barn börjar i grundskolan på hösten det år de fyller sju. Vid sex års ålder erbjuds också barnet att gå i en förskoleklass under ett år. Nästan alla barn går i förskoleklass.

Foto: Maskot / TT Nyhetsbyrån

I Sverige är all utbildning på grundskole- och gymnasienivå gratis för alla barn

Gymnasieskolan

Alla ungdomar i Sverige som har avslutat grundskolan har rätt till en gymnasieutbildning. Gymnasieskolan är frivillig. De nationella programmen är treåriga och det finns olika typer av program.

Gymnasieutbildningen ska påbörjas innan slutet av det första kalenderhalvåret det år en person fyller 20 år. Det gäller även de som fått permanent uppehållstillstånd (PUT). De som är asylsökande måste påbörja sin gymnasieutbildning innan de fyllt 18 år och får då rätt att gå hela utbildningen.

2. Skola och utbildning

Foto: Jörgen Wiklund / Scandinav

» Eleven har rätt att få modersmålsundervisning både i grundskolan och i gymnasiet i sammanlagt sju år

Vad krävs för att söka in till gymnasieskolans olika nationella program?

1. För att söka in till ett nationellt program krävs godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.
2. Eleven måste dessutom ha godkänt i fem andra ämnen för att söka in till ett yrkesprogram.
3. Eleven måste dessutom ha godkänt i nio andra ämnen för att söka in till ett högskoleförberedande program. För högskoleförberedandeprogram är det krav på vilka några av ämnena ska vara. Till exempel krävs godkänt betyg i biologi, kemi och fysik för att få söka till det naturvetenskapliga programmet.

Introduktionsprogram

Introduktionsprogrammen ska ge elever som inte har godkända betyg möjlighet att komma in på ett nationellt program eller att få ett arbete. För nyanlända ungdomar innebär det ofta språkintröduktion.

Språkintröduktion är till för dem som nyss anlät till Sverige. Programmet fokuserar på svenska språket för att eleverna snabbt ska kunna gå vidare till annat program i gymnasieskolan.

Mål för de olika årskurserna och skolämnena

För skolan finns olika mål uppsatta. Det finns både mål för hela grundskolan och för varje ämne som studeras. Det finns olika krav som avgör om en elev har klarat sina studier i ett visst ämne. Vad en elev ska kunna för att ha uppnått en viss nivå och för att kunna gå vidare finns beskrivet läroplaner för grundskola och gymnasieskola.

Modersmålsundervisning

De som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska och använder språket som dagligt umgängesspråk i hemmet, ska få möjlighet att få modersmålsundervisning i det språket.

Eleven har rätt att få modersmålsundervisning både i grundskolan och i gymnasiet i sammanlagt sju år under elevens samlade skoltid.

Om det inte finns någon modersmåls lärare, eller om det är färre än fem elever som önskar undervisning i språket, behöver kommunen inte ge utbildning i modersmål.

Studiehandledning

Om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska har han eller hon rätt att få stöd i form av studiehandledning på sitt modersmål eller på det språk eleven tidigare undervisats på.

Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som finns både i grundskolan och i motsvarande skolformer, samt i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Andra utbildningsvägar

Om eleven inte kunnat skaffa sig behörighet till högskola eller universitet genom gymnasieutbildningen finns andra vägar att gå: vuxenutbildningar, yrkeshögskolor eller folkhögskolor.

3. Hälsa och sjukvård

Hälso- och sjukvårdssystemet i Sverige är uppbyggt så att alla ska kunna få den vård de behöver. Alla som bor i Sverige har rätt till sjukvård, även asylsökande. Barn i Sverige har rätt till samma sjukvård oavsett laglig status i Sverige. Asylsökande vuxna har bara rätt till akut sjukvård.

Den offentliga vården är den vård som alla människor kan använda eller har rätt till. Kommunen och landstingen eller regionerna står för den offentliga vården. Kommunen ger hjälp till äldre, personer med funktionsnedsättningar och personer som varit sjuka länge.

Högekostnadsskydd

Ett högekostnadsskydd är ett skydd mot höga kostnader för vård och medicin.

Högekostnadsskydd för vård

Detta innebär att patienten bara behöver betala 1 100 kronor varje år för vård. När patienten har betalat för 1 100 kronor får han eller hon gratis vård genom ett frikort som gäller i tolv månader från den dag det första besöket gjordes.

Högekostnadsskydd för medicin

Detta innebär att en person bara behöver betala max 2 200 kronor varje år för medicin på recept. För barn under 18 år är medicin kostnadsfritt.

Sjukvårdssystemet i Sverige är uppbyggt så att alla ska kunna få den vård de behöver

Hälsovård

Barnvårdscentralen, BVC

På Barnvårdscentralen (BVC) följer man barnens utveckling fram till dess att de börjar skolan. Barnen får också vaccinationer enligt det svenska vaccinationsprogrammet. Här kan föräldrar få tips om barnets utveckling, amning, mat och sjukdomar. Därefter tar skolhälsovården över rutinerna.

Vaccinationer

Alla barn i Sverige erbjuds att få vaccination mot olika sjukdomar, till exempel polio, kikhosta, difteri och stelkramp.

Mödravårdscentralen, MVC

Mödravårdscentralen, MVC, är bland annat till för gravida kvinnor. Kvinnan går till MVC under hela graviditeten för att kontrollera att barnet och mamman mår bra. Det är gratis att gå till MVC. MVC har också möten där det ges information om graviditeten, förlossningen och amning. Det är vanligt att pappan till det väntade barnet är med på besök och möten. Det är också vanligt att män i Sverige är med på förlossningen.

Tandvård

I Sverige finns offentlig tandvård och privat tandvård. Den offentliga tandvården sköts av ett landsting eller en region. Den kallas Folktandvården.

Det finns många privata tandläkare i Sverige. Reglerna för hur mycket besöken kostar är olika. Det beror på var du bor och på vilken tandläkare du väljer.

Tandvård i Sverige handlar ofta om förebyggande tandvård. Det betyder att det är viktigt att besöka tandvården med jämna mellanrum för att hålla tänderna friska. För att göra det behöver man borsta tänderna med tandkräm regelbundet, gärna använda tandtråd och undvika att äta mycket socker, eftersom det kan ge hål i tänderna.

I Sverige får alla barn och ungdomar gratis tandvård till och med det året de fyller 21, både hos Folktandvården och hos privatvårdsläkare. Alla barn och ungdomar kallas regelbundet till tandläkaren för undersökning, behandling och förebyggande tandvård, det vill säga hur man själv tar hand om sina tänder. Vuxna får själva ta kontakt med tandläkaren.

På sista sidan i det här häftet hittar du information om Folktandvården i Hässleholm.

3. Hälsa och sjukvård

Sjukvård

Det finns många sätt att ta hand om sig själv om man blir sjuk. På Vårdguidens hemsida, www.1177.se, kan man läsa om hur man kan ta hand om sig om man till exempel är förkyld, har feber eller någon annan sjukdom. På apotek kan man köpa receptfria mediciner, till exempel värktabletter och näsdroppar.

När du blir mycket sjuk ska du i första hand gå till din vårdcentral. På kvällar och helger är vårdcentralen stängd. Om du behöver vård snabbt ska du gå till en jourmottagning. Fråga din vårdcentral vilken jourmottagning som finns närmast, eller läs på vårdcentralens hemsida på Internet. Du kan också ringa till Sjukvårdsupplysningen på telefonnummer 1177. På sista sidan i den här informationen hittar du information om vårdcentralerna i Hässleholm.

Sjukhus

Ett sjukhus har flera olika mottagningar och avdelningar. Du går till sjukhuset om du har fått remiss till en specialistmottagning. Du går också hit om du ska föda barn eller om du har en svår skada eller sjukdom som måste behandlas genast.

Akutmottagning

En akutmottagning är öppen alla timmar på dygnet. Till akutmottagningen går du om du har en farlig skada eller akut sjukdom och om din vanliga

vårdcentral har stängt. Det är vanligt att du får vänta länge om du går till sjukhusets akutmottagning.

Det beror på att sjukhuset inte kan veta hur många patienter som ska komma. På akutmottagningen får den person som är mest sjuk vård först. Därför är det bättre om du kan gå till din vårdcentral eller jourmottagning.

Det finns speciella akutmottagningar för barn, en barnakut brukar ta emot sjuka barn som är mellan 0 och 16 år gamla.

” Till barn och ungdomspsykiatri, BUP, kan du söka om du har psykiska problem som bl.a. nedstämdhet och oro

Barn och ungdomspsykiatri (BUP)

Till barn och ungdomspsykiatri, BUP, kan du söka om du har psykiska problem som bl.a. nedstämdhet och oro. Detta kan vara känslor av att man är väldigt ledsen eller stressad, och att det inte går över efter några dagar. Man kan ha varit med om mycket jobbiga saker i sitt hemland eller under resan till Sverige. En person som mår dåligt har rätt att få hjälp med detta. Man kan gå och prata med någon eller få en medicin som hjälper en.

BUP är till för de som är under 18 år och för föräldrar till barn under 18 år. Efter det tillhör du vuxenpsykiatri.

Den vanligaste behandlingsformen på BUP är olika sorters samtal. Samtalen kan hjälpa till att ge nya perspektiv kring det som är svårt. För många räcker det med några samtal. Det kostar inget att gå till BUP och personalen har tystnadsplikt. Det betyder att de inte får berätta för någon annan vad du har sagt till dem.

I slutet av det här häftet hittar du kontaktuppgifter till BUP i Hässleholm.

3. Hälsa och sjukvård

Ungdomsmottagningen

Till ungdomsmottagningen kan du gå från att du är 12 år tills du är 23 år. På den kan du få hjälp om du till exempel har frågor om kroppen, sex, relationer eller preventivmedel; känner dig deppad eller stressad; vill testa dig för könssjukdomar, göra ett graviditetstest eller behöver ett akut p-piller. Det är gratis att gå till ungdomsmottagningen och personalen har tystnadsplikt.

På sista sidan i den här informationen hittar du kontaktuppgifter till ungdomsmottagningen i Hässleholms kommun.

Alkohol, tobak och narkotika

I Sverige är det tillåtet att dricka alkohol från det att du är 18 år – men du får inte köpa alkohol förrän du är 20 år. I Sverige får alkohol bara säljas i en affär som kallas Systembolaget.

Tobak får bara säljas till den person som är 18 år och äldre.

Narkotika är olagligt i Sverige och bestraffas med ganska stränga straff, ofta fängelse. Med narkotika menas till exempel kat, hasch, marijuana och amfetamin.

Alkohol, tobak och narkotika är olika sorters droger. De kallas droger eftersom de är giftiga och den som använder dem blir påverkad och kan bli beroende. Man ska vara försiktig med att använda alkohol och tobak även om man har laglig rätt att göra det. Vi påverkas på olika sätt av alkohol och andra droger, men droger påverkar alla på kort eller lång sikt.

Tobak är direkt skadligt för hälsan då det kan ge andningsbesvär som till exempel astma, och i längden även lungcancer. Alkohol kan påverka dig negativt då ditt omdöme blir sämre och du kanske säger eller gör något som du inte skulle göra annars. Om du gör något när du är påverkad av alkohol, till exempel begår ett brott, så är du ändå ansvarig för det du har gjort. Att ha varit påverkad av alkohol eller narkotika är aldrig en ursäkt för att göra något som man inte skulle ha gjort annars.

” Till ungdomsmottagningen kan du gå om du har frågor om kroppen, sex, relationer eller preventivmedel

Om du har problem med alkohol eller narkotika, till exempel att du har blivit beroende och inte kan sluta använda det, så kan du få hjälp med dina problem. Du kan få både medicinsk hjälp om det skulle behövas, och samtal. Att använda alkohol eller narkotika för att man mår dåligt eller har problem är aldrig en lösning. I Hässleholm kan du som är ungdom under 25 år få hjälp hos Maria Skåne Nordost. Personalen som jobbar med detta har också tystnadsplikt.

4. Aktiviteter och fritid

Det finns många föreningar och klubbar i Sverige. Det finns föreningar för alla möjliga intressen. Idrottsklubbar, filmklubbar, teatersällskap, spelföreningar, scoutkårer, etniska föreningar (det vill säga föreningar för de som kommer från samma land), föreningar för friluftsliv, fotoföreningar och mycket mer. Att vara med i en förening och hålla på med något du tycker är roligt är bra. Då får du kontakt med andra som har samma intresse, och kan samtidigt träna din svenska.

Bibliotek och bibliotekskort

För att få ett bibliotekskort måste du besöka något av biblioteken eller bokbussen. Då måste du legitimera dig samt läsa igenom och skriva under bibliotekens låneregler. För de som är under 18 år behövs målsmans medgivande.

Fritidsgårdar

I kommunerna brukar det finnas fritidsgårdar för ungdomar mellan 10 och 18 år. På fritidsgården kan ungdomar titta på film och träffa kompisar. Ibland ordnas det kurser där man kan lära sig dansa, spela teater eller hålla på med musik. I Hässleholms kommun finns det fritidsgårdar i Tyringe, Vittsjö, Sösdala, Hästveda och Vinslöv. På den sista sidan i den här informationen hittar du kontaktuppgifter till fritidsgårdarna i Hässleholms kommun.

Idrottsföreningar

Det finns många idrottsföreningar i Sverige för barn och ungdomar. Där spelar man lagsporter eller utövar annan idrott tillsammans.

Internet

Internet är fantastiskt och där kan du göra många roliga saker, lära dig mycket och skaffa vänner. Det finns också saker du ska tänka på när du använder internet, för det finns också en risk för att du kan råka illa ut. Till exempel behöver inte alla människor vara den de säger sig vara när du chattar med dem på internet, och vissa använder internet till att lura andra. Foton som du lägger upp på internet kan lätt sparas och användas av någon annan. Om du har ett foto som du inte vill att alla ska se, lägg inte upp det på internet eller skicka det till någon som du har kontakt med genom internet! Du behöver aldrig ge ut foton av dig själv eller information om dig själv till någon om du inte vill. Om internet är helt nytt för dig, var försiktig i början och om du är osäker på något, fråga en vuxen som har kunskap om internet och som du litar på. Vissa sidor på internet har en åldersgräns just på grund av detta.

Du kan också av misstag göra andra människor arga eller ledsna om du inte tänker dig för. Tänk på att inte säga något till andra på internet som du inte skulle vilja att de sa till dig.

Om man säger något elakt till någon eller hotar någon på internet, så är också detta ett brott. Det kan polisanmälas och straffas precis som andra brott.

” Att vara med i en förening gör att du får kontakt med andra som har samma intresse, och kan samtidigt träna din svenska

5. Jämlikhet, jämställdhet och ickediskriminering

Jämlikhet

I Sverige ska alla enligt lagen behandlas jämlikt. Jämlikhet betyder att alla människor har samma värde och ska behandlas likvärdigt. Alla människor har rätt att säga vad de tycker, tro på vilken gud de vill och välja vilken partner de vill leva med.

Religionsfrihet

I Sverige finns det politisk frihet och religionsfrihet. Det betyder att man får ha vilka politiska åsikter man vill och rösta på vilket parti man vill från det att man fyller 18. Man får också ha den religion man vill, byta religion om man vill, eller inte ha någon religion alls. Den religion som är vanligast bland svenskar som är religiösa är kristendomen.

Den svenska kalendern utgår från kristna högtider, och det är därför alla i Sverige är lediga från skola och jobb under högtider som jul och påsk, även om de själva inte är kristna. Om man har en annan religion med andra högtidsdagar måste man ansöka om ledigt om man inte vill gå i skolan eller jobba.

Ickediskriminering

Det är förbjudet att diskriminera någon på grund av deras kön, könsidentitet eller könsuttryck, religion eller annan tro, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Till exempel får en arbetsgivare inte säga nej till någon som har ansökt om ett jobb på grund av den personens hudfärg eller religion. Att diskriminera betyder att behandla vissa människor sämre än andra. Att behandla någon på ett rasistiskt sätt är också att diskriminera någon.

Förbud mot rasism

Rasism är när man behandlar någon på ett negativt sätt på grund av till exempel personens religion, hudfärg, eller vilket land den kommer från. Rasism kan utövas av alla människor. Det är förbjudet enligt lag att behandla någon på ett rasistiskt sätt. Till exempel får man inte kalla någon för kränkande ord på grund av personens ursprung.

Jämställdhet

I Sverige ska också kvinnor och män behandlas lika enligt lagen, det kallas jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma rättigheter och möjligheter. De ska också ha lika mycket makt att påverka samhället och sina egna liv. När någon behandlas sämre för att den är man eller kvinna är det diskriminering utifrån kön. I Sverige är det många kvinnor som arbetar jämfört med i andra länder. Ungefär 80 procent av alla kvinnor mellan 20 och 64 år arbetar.

Jämställdheten finns med i de flesta svenska lagar. Det är förbjudet att slå den du är gift med, den som misshandlar sin fru eller man kan bli åtalad för det brottet i en domstol, och brottet kan bestraffas med fängelse.

I Sverige har människor rätt att säga vad de tycker, tro på vilken gud de vill och välja vilken partner de vill leva med

Även om alla människor i Sverige ska ha samma rättigheter enligt lagen, finns det ojämlikhet, diskriminering och rasism också i det svenska samhället. Det är viktigt att komma ihåg att detta inte är tillåtet enligt lag, att man inte ska acceptera att bli utsatt för diskriminering eller rasism, och att heller inte utsätta någon annan för detta.

6. Relationer och sexualitet

Relationer

För många människor i Sverige är det tillåtet och naturligt att vara tillsammans med den du älskar utan att gifta sig eller skaffa barn. Det finns också en öppenhet inför ungdomars kärlek, relationer och sexualitet. De flesta svenska föräldrar går med på att deras ungdomar har pojkvänner och flickvänner när de växer upp.

I Sverige är det vanligt att par lever ihop och skaffar barn innan de gifter sig. Många väljer också att inte gifta sig. De lever ihop som sammanboende, något som kallas för sambo.

I Sverige har också alla rätt att leva med vilken partner de vill, oavsett kön. Vilket kön du själv känner dig som brukar kallas för könsidentitet. Könsidentiteten är inte kopplad till vilken kropp du har utan vilket kön du känner att du tillhör. Alla har rätt att uttrycka sin könsidentitet som de vill. När någon behandlas sämre för att de är homosexuella, bisexuella eller uttrycker sig på ett sätt som utmanar normer om hur kvinnor och män ska vara, så är det diskriminering.

En viktig lag är lagen om fri abort som kom år 1975. Det betyder att om en kvinna blir gravid har hon rätt att själv bestämma om hon vill föda barnet, eller om hon vill avbryta graviditeten med medicinsk hjälp. En kvinna kan göra abort upp till 18:e graviditetsveckan utan att behöva berätta för någon varför hon vill göra det. Om hon vill göra abort mellan vecka 18-22 i graviditeten måste Socialstyrelsen ge sitt godkännande.

Äktenskap

Alla i Sverige måste enligt lagen vara 18 år för att kunna gifta sig. Lagen gäller alla människor i Sverige även om de inte är svenska medborgare. I andra länder kan det finnas andra regler, men svenska myndigheter godkänner bara utländska äktenskap som följer svensk lag. Enligt svensk lag finns följande hinder för att få ingå äktenskap: om du eller din partner är under 18 år; om du är nära släkt med den du vill gifta dig med; om du eller din partner redan är gift, eller är registrerad partner.

Svensk lag förbjuder tvångsäktenskap, det betyder att ingen kan tvinga någon annan att gifta sig. Svenska myndigheter kan vägra att godkänna ett utländskt äktenskap om någon blivit tvingad att gifta sig.

En vigsel kan vara religiös eller borgerlig. För att en vigsel ska gälla måste den göras av en registrerad och godkänd vigselförrättare. Det kan till exempel vara en präst, imam eller en borgerlig vigselförrättare. Om ett äktenskap genomförs som en religiös ceremoni av en vigselförrättare utan vigselrätt innebär det att äktenskapet inte gäller juridiskt. För att det ska bli juridiskt gällande krävs i sådana fall även en borgerlig vigsel.

I Sverige är äktenskapet könsneutralt. Det betyder att två personer av samma kön gifter sig på samma sätt som en kvinna och en man. En borgerlig vigselförrättare får inte säga nej om två personer av samma kön vill gifta sig. Däremot kan en vigselförrättare vid ett religiöst samfund, till exempel en präst i svenska kyrkan, välja att säga ja eller nej. Om en präst säger nej kan du fråga en annan präst.

I Sverige kan du skilja dig från din man eller fru även om inte båda vill. Om du vill få skilsmässa ska du kontakta tingsrätten i den kommun där du är folkbokförd. Du och din man/fru kan fylla i en ansökan tillsammans. Om ni inte är överens kan du ensam ansöka om skilsmässa.

6. Relationer och sexualitet

Sambo

När två personer bor tillsammans som ett par utan att vara gifta kallas det att de är sammanboende eller sambo. I Sverige och i Norden är det vanligt att vara sambo. Det är också vanligt att få barn utan att vara gift.

Barn

Vårdnad av barn betyder att vårdnadshavare, oftast föräldrar, har juridiskt ansvar för barnet. Det betyder att föräldrarna har både rätt till och är skyldiga att ta hand om barnet. Barn ska enligt lagen ha vårdnad tills de fyller 18 år, och det är också föräldrarna som har rätt att bestämma över barnet. Innan barnet fyller 18 år det föräldrarna som är ansvariga för till exempel att barnet går i skolan, får tillräckligt med mat och kläder och får vård när det är sjukt.

Föräldrar kan ha olika sorts laglig vårdnad över sina barn. Gemensam vårdnad betyder att båda föräldrarna har delat ansvar för barnet. De måste bestämma saker som handlar om barnet ihop. Båda föräldrarna har samma skyldigheter även om de inte bor ihop. Enskild vårdnad betyder att bara en av föräldrarna har ansvaret för barnet och bestämmer över det.

Om föräldrarna är gifta får de automatiskt gemensam vårdnad om sina barn. Om de inte är gifta måste de fylla i ett papper om vem som är pappa till barnet. Då får de gemensam vårdnad. Om de ska skilja sig och inte är överens om vem som ska ha vårdnaden kan de kontakta familjerätten för hjälp. Om de inte kommer överens blir det en rättslig fråga hos tingsrätten. Tingsrätten bestämmer då vilken förälder som ska ha vårdnaden och var barnen ska bo.

I vissa fall, om föräldrarna har svårt att ta hand om sitt barn, så svårt att barnet far illa, har den myndighet som heter Socialtjänsten möjlighet att ta hand om barnet. Detta händer dock sällan och målet är alltid att föräldrarna själva ska kunna ta hand om sina barn.

” Vårdnadshavaren har juridiskt ansvar för barnet. Det betyder att föräldrarna har både rätt till och är skyldiga att ta hand om sitt barn

7. Myndigheter i Sverige

Foto: Försäkringskassan

I Sverige finns det flera olika myndigheter som arbetar för att samhället ska fungera och för att ge Sveriges invånare stöd och hjälp. Generellt sett har de flesta i Sverige förtroende för myndigheter och de som arbetar där. Myndigheter har tystnadsplikt mellan varandra och får inte ge en annan myndighet information om en viss person som har varit i kontakt med myndigheten.

Några vanliga myndigheter i Sverige:

Migrationsverket

Det är den myndighet som prövar ansökningar från personer som vill bosätta sig i Sverige, komma på besök, söka skydd undan förföljelse eller ha svenskt medborgarskap. Bland annat erbjuder Migrationsverket boende åt asylsökande och pengar till mat under tiden de väntar på besked i asylärendet. När en flykting fått tillstånd att stanna i Sverige betalar de ut statlig ersättning till kommuner och landsting. Om en asylsökande får avslag på sin ansökan är Migrationsverket aktiv i arbetet med att få personen att lämna Sverige.

Kommunen

En kommun är ett avgränsat geografiskt område, som styrs politiskt via folkvalda representanter. De olika kommunala förvaltningarna är myndigheter. Hässleholms kommun är en egen kommun.

Socialtjänsten (tillhör kommunen)

Socialtjänsten består av vård, äldreomsorg, stöd till missbrukare, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och även individ- och familjeomsorg. En person som inte kan försörja sig själv kan få tillfälligt ekonomiskt bistånd av socialtjänsten om denna behöver det. Varje kommun ansvarar för att detta sköts och att allt folk som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som behövs.

Försäkringskassan

Försäkringskassan är en myndighet som betalar ut ekonomiska bidrag till människor i olika situationer, till exempel barnbidrag (till alla barn i Sverige); ersättning till föräldrar som stannar hemma från arbetet för att ta hand om sina barn; ersättning till den som blir sjuk eller skadar sig på sitt arbete; ersättning till den som har en funktionsnedsättning och inte kan arbeta.

Generellt sett har de flesta i Sverige förtroende för myndigheter och de som arbetar där

8. Länkar och adresser

Länkar

Hässleholms kommun

www.hassleholm.se

Migrationsverket

www.migrationsverket.se

Föreningar i Hässleholm

www.hassleholm.se/uppleva-och-gora/foreningar-foreningsliv.html

Länsstyrelsernas hemsida för nyanlända i Sverige

www.informationsverige.se

Länsstyrelsernas Boken om Sverige

(tillgänglig på 12 olika språk)

www.informationsverige.se/Svenska/Samhalle/Sidor/Boken-Om-Sverige-på-flera-språk.aspx

RSFUs hemsida

www.rsfu.se

Barnombudsmannen

www.barnombudsmannen.se

Mottagningsenheten BUF

www.hassleholm.se/utbildning-och-barnomsorg/ny-i-sverige/mottagningsenheten.html

Stadsbiblioteket Hässleholm

www.snokabibliotek.se/web/arena/hassleholmsstadsbibliotek

Adress: Järnvägsgatan 23, Hässleholm

Tel (växel): 0451-26 71 00

Skolverkets sida om svenska skolan för nyanlända

www.omsvenskaskolan.se/

Fritidsgårdar i Hässleholms kommun

www.hassleholm.se/uppleva-och-gora/motesplatser/fritidsgardar.html

Vittsjö fritidsgård

Adress: Vittsjö Fritidsgård (Medborgarhuset), Hårsjövägen 9, Vittsjö

Tel: 0733-121724

Hästveda Fritidsgård

Adress: Bygatan 22, Hästveda

Sösdala ungdomsgård

Adress: Slottsgatan, Sösdala

Tel: 0451-602 19

Vinslövs fritidsgård

Adress: St Torggatan 14, Vinslöv

Tel: 044-803 83

Tyringe fritidsgård

Adress: Korsvirkeshuset, Kollingevägen, Tyringe

Tel: 0451-590 08

8. Länkar och adresser

Vårdcentraler i Hässleholms kommun

Distriktssköterskemottagningen Hästveda

Tel: 0451-29 81 00

Adress: Östra Tvärgatan 8, Hästveda

Helgmottagningen Hässleholm

Tel: 0451-29 80 60

Adress: Esplanadgatan 13, ingång A, Hässleholm

Vårdcentralen Vänhem

Tel: 0451-29 80 80

Adress: Frykholmshgatan 29, Hässleholm

Vårdcentralen Solbrinken

Tel: 0451-29 82 00

Adress: Norra Kringelvägen 44, Hässleholm

Vårdcentralen Sösdala

Tel: 0451-29 81 10

Adress: Föreningsgatan 5, Sösdala

Vårdcentralen Vinslöv

Tel: 044-309 05 00

Adress: Vannebergavägen 34, Vinslöv

Vårdcentralen Vittsjö

Tel: 0451-29 82 20

Adress: Hårsjövägen 6, Vittsjö

Vårdcentralen Åparken

Tel: 0451-29 81 50

Adress: Malmövägen 15, Tyringe

Sjukhus

Hässleholms sjukhus

Tel: 0451-29 60 00

Adress: Esplanadgatan 13, ingång A, Hässleholm

Tandläkare

Folktandvården Hässleholm

Tel: 0451-29 86 00

Adress: Järnvägsgatan 21 Hässleholm

Mottagningar

Ungdomsmottagningen Hässleholm

www.umo.se/Ungdomsmottagningar/Hassleholms-ungdomsmottagning/

Adress: Östergatan 15, Hässleholm

Tel: 0771-333 666

Maria Skåne Nordost

<http://vard.skane.se/psykiatri-skane/mottagningar-och-avdelningar/mottagning-maria-skane-nordost-hassleholm>

Adress: Frykholmshgatan 6, Hässleholm

Tel: 0451-41836

Sjukvårdsrådgivning

Vårdguiden

www.1177.se

Tel: 1177

9. Filmer om Sverige

Här finns filmer om Sverige på flera olika språk, där du kan lära dig mer om Sverige på egen hand.

Arabiska

Skolverkets film om svenska skolan på arabiska

www.youtube.com/watch?v=9EsXa7D1kzw

Socialstyrelsens film om ensamkommande barn på HVB-hem eller familjehem

www.youtube.com/watch?v=Bpz-DEy8FMQ&index=3&list=PLLVsMOFvAsx2OkBcS1Veaj13rPzSap574

Information om tandvård med arabisk text, från Region Västmanland

www.youtube.com/watch?v=wyPwvqT1oLM

"Sex på kartan", RFSUs sexualundervisning, med arabisk text

www.youtube.com/watch?v=Zd89i2VKkDo

Om att testa sig för HIV och andra sexuellt överförbara sjukdomar, från Västerbottens Läns landsting

www.youtube.com/watch?v=-KxqPaO9fDk

Dari

Skolverkets film om svenska skolan på dari

www.youtube.com/watch?v=5qjwHfnJ65s

Socialstyrelsens film om ensamkommande barn på HVB-hem eller familjehem på dari

www.youtube.com/watch?v=N28yM8y-fAc0&list=PLLVsMOFvAsx2OkBcS1Veaj13rPzSap574&index=12

Persiska

Skolverkets film om svenska skolan på persiska

www.youtube.com/watch?v=1ybBFTt3IB4

Socialstyrelsens film om ensamkommande barn på HVB-hem eller familjehem på persiska

www.youtube.com/watch?v=79VBIyyDedk&index=6&list=PLLVsMOFvAsx2OkBcS1Veaj13rPzSap574

"Sex på kartan", RFSUs sexualundervisning, med text på persiska

www.youtube.com/watch?v=Q1UvTo1Phuo

Om att testa sig för HIV och andra sexuellt överförbara sjukdomar, från Västerbottens Läns landsting

www.youtube.com/watch?v=XmJgJJKt-qc

Tigrinja

Skolverkets film om svenska skolan på tigrinja

www.youtube.com/watch?v=cBKLZn94vsk

Socialstyrelsens film om ensamkommande barn på HVB-hem eller familjehem

www.youtube.com/watch?v=4O3Pd5qqD2Y&index=7&list=PLLVsMOFvAsx2OkBcS1Veaj13rPzSap574

9. Filmer om Sverige

Engelska

Skolverkets film om svenska skolan

www.youtube.com/watch?v=QuEh95OjWa0

Socialstyrelsens film om ensamkommande barn på HVB-hem eller familjehem

www.youtube.com/watch?v=rnUD5HJ-IY5s&list=PLLVsMOFvAsx2OkBcS1Veaj13rPzSa-p574&index=2

"Sex på kartan", RSFUs sexualundervisning, med text på engelska

www.youtube.com/watch?v=T-XAR8PIqbs

Om att testa sig för HIV och andra sexuellt överförbara sjukdomar, från Västerbottens Läns landsting

www.youtube.com/watch?v=pOhwPCg7xFI

Somaliska

Skolverkets film om den svenska skolan

www.youtube.com/watch?v=5xE5_C7N3LI

Socialstyrelsens film om ensamkommande barn på HVB-hem eller familjehem

www.youtube.com/watch?v=N28yM8y-fAc0&list=PLLVsMOFvAsx2OkBcS1Veaj13rPzSa-p574&index=12

"Sex på kartan", RSFUs sexualundervisning med text på somaliska

www.youtube.com/watch?v=iGEmErO5GvQ

Om att testa sig för HIV och andra sexuellt överförbara sjukdomar, från Västerbottens Läns landsting

www.youtube.com/watch?v=W6EqRHSO1J8

